

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 15.12.2004
Číslo: Ročník 14 (2004), Číslo 4
Sekce: Na slovíčko
Název článku: Občas je dobré si vzpomenout
Autor: Božena Blažková
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=463>

Občas je dobré si vzpomenout

Božena Blažková

Čas mezi Dušičkami a Vánocemi přímo vybízí ke vzpomínání. Nemyslím tím nostalgické přivolávání „starých dobrých časů“. Při té příležitosti mne spíše napadá citát Karla Čapka: „Doba se změnila, ale lidé zůstali stejní“. Někdy bývá poučné zasadit si jednotlivé události, názory a náměty do kontextu doby a nezapomenout z nich vytěžit maximum pro současnost i budoucnost.

Když jsem se koncem šedesátých let stala knihovnicí, odpovídala jsem na otázku „co v té knihovně vlastně dělám?“: „Nosím knihy“. V chrudimské knihovně (a nejen v ní) byl proti dveřím velikánský pult a všechny knihy byly umístěny na regálech za našimi zády a ve skladech. Na pultě byl absenční a prezenční katalog a pod pultem byly knížky (nejčtenější, nejfrekventovanější, z každého žánru něco pro rychlé uspokojení čtenářských zálib a pocitu, že jako všude jinde – pod pultem se skrývá to nejlepší). Rozhodnutí přesunout pult dozadu a regály naopak dopředu a zpřístupnit je přímo čtenářům bylo považováno za malou revoluci a někteří čtenáři i knihovníci dlouho vytrvale považovali (a leckdy i právem) podpultové knížky za čtenářsky ověřenou kvalitu.

Dnes považují knihovny všech velikostí zpřístupnění svých knihovních fondů co nejširší veřejnosti za jednu z priorit. Co není ve volném výběru nebo alespoň v online katalogu, jako by ani nebylo. Šikovné knihovny dokáží využít veřejných informací o fondech pro své čtenáře a dokáží jim obstarat požadovanou literaturu i mimo vlastní fond.

Umístění, zpřístupnění a využití knihovních fondů ovlivňovalo a s největší pravděpodobností i v blízké budoucnosti bude podstatnou měrou ovlivňovat služby každé knihovny. Tématem posledního letošního čísla jsou knihovní fondy. Šťastnou náhodou se mi do ruky dostala útlá publikace stará více než padesát let. Doufám, že i pro Vás bude zajímavé porovnání informací o přístupu k budování knihovních fondů dříve a v současnosti.

„K hradeckým knihovnám můžeme také přiřadit státní doplňovací knihovnu, která má svůj útulek v budově městské ústřední knihovny v Tomkově ulici. A třeba, jak hned povíme, nepůjčuje své knihy jednotlivým občanům z města samého, přece je velmi důležitým faktorem v čtenářském životě okresu, jehož střediskem město Hradec Králové je.

*Poslání státní doplňovací knihovny vysvitne nám z krátké úvahy: Podle zákona z r. 1919 je každá obec povinna mít vlastní veřejnou obecní knihovnu. Zákon tento, jeden z nejšťastnějších vydaných v revolučním nadšení po roce 1918, byl skutečně také splněn a do roku 1929 měly všechny obce okresu, i ty zcela malé, svou vlastní obecní knihovnu. Celkem jich je na okrese 89. Avšak od začátku se také vědělo, že bude nutno nějakým způsobem **doplňovat** knižní materiál v těch obcích, které si nebudou moci nakoupit ročně tolik knih,*

*kolik by jich jejich čtenáři stačili a chtěli přečíst. A tak vznikají knihovny, vždy jedna pro celý okres, které půjčí takové malé knihovně vždy na podzim soubor hodnotných knih, které v obci zůstanou přes zimu, půjčují se zároveň s knihami jejich vlastní obecní knihovny a na jaře se zase vrátí do hradecké státní doplňovací knihovny zpátky. Druhý rok přijde zase dávka knih nových, které v obci dosud nebyly ani je obecní knihovna nemá mezi knihami vlastními. Je to tedy zvláštní typ **putovní** knihovny, odlišný od cizích vzorů, s vlastní dosti složitou a vtipnou organizační vnitřní práce.*

Hradecká knihovna vznikla ze státních dotací již v roce 1933. její počátky jsou nerozlučně spjaty se jménem pana Františka Rejcherta, tehdy odb. učitele, který ji vedl až do roku 1941. Knihovna rychle rostla. Nynějším knihovníkem je pan Jiří Vaněk.

Knihovna je vydržována státem a dostává od něho kromě peněžitých i pravidelné knižní dotace každý rok. Kromě toho přispívá i okres každoroční dotací této knihovně, aby mohla lépe plnit své poslání. Čím více knih, tím více souborů se rozjede po obcích, tím také větší obohacení hodnotné četby na našem venkově.

Letos dosáhla státní doplňovací knihovna 1678 svazků. Rozeslala je téměř všechny v 47 souborech do stejného počtu obcí. Takový soubor mívá od 20 do 50 knih a je účelně sestaven: vedle knih pro mládež je tu hodnotná beletrie a přibližně pětina knih naučných. Musí se dbát toho, aby do obce nešly ty knihy, které už knihovna sama má, a dále toho, aby se nevrátila do obce táž kniha, která tam byla už loni. Proto jsou katalogy státní doplňovací knihovny značně složité a jejich vedení si vyžádá dosti času. Soubory se rozesílají v dřevěných bedničkách a také v lepenkových krabicích od UNRRY, které se k tomu velmi dobře hodí. Není tedy mladý muž, kterého na podzim spatříte v okolí Tomkovy ulice s mohutnou krabicí na nosiči kola, shromažďovatelem zásob hmotných, ale opatrovatelem potravy duševní. Ostatně letos zásluhou okresního národního výboru mohly být soubory do většiny obcí dodány už v Masarykovu týdnu osvěty začátkem září přímo do domů autem.

Poslání státní doplňovací knihovny je krásné: přináší hodnotnou četbu i do těch nejzastrčenějších obcí našeho okresu, posiluje venkovské čtenáře a písmáky, učí číst mládež, šíří osvětu a vzdělání. Myslíme-li na putovní knihovny v samostatných, zvláště k tomu zařízených autech, pak je něco trochu primitivního v těch prostých bedničkách a krabicích. Ale připomínají také něco z buditelského úsilí Jiráskova pátera Vrby. Ten nosil knížky po kapsách a v deštníku – ale národ byl nakonec vzkříšen. Také státní doplňovací knihovny stojí na prahu svého rozvoje, avšak krok za krokem pomáhají uskutečňovat veliký cíl všech budovatelů lidového knihovnictví: Důstojnou místnost pro knihovnu v každé obci, a v ní, v tichém, útulném prostředí sdostatek hodnotných knih pro všechny čtenáře z místa, kteří sem přicházejí jako ke studni duševního osvěžení.“

Bárta, Karel: Státní doplňovací knihovna v Hradci Králové.

In: Hradecké knihovny 1947 : informativní leták veřejných knihoven v Hradci Králové / sest. L. Rejmánek. Hradec Králové, Krajská knihovna 1947. – S. 6-8.

Ráda bych jménem redakční rady poděkovala všem čtenářům našeho zpravodaje. O něco více děkuji autorům 52 vyplněných anketních lístků, které byly vloženy v prvním letošním čísle. S výsledky ankety jsme podrobně seznámili ředitele pověřených knihoven. Zápis z porady je k dispozici na adrese: <http://www.svkhk.cz/regfunkce/zapisy/041014.doc> . Díky anketě jsem si ověřili, že naše priorita – informace o knihovnách regionu - je v souladu s Vašimi potřebami. Potěšilo nás, že Vás zaujala i poměrně nová rubrika Tipy a náměty, ve které dle Vašeho vyjádření opravdu nalézáte inspiraci. Už v průběhu roku jsme se snažili některé Vaše připomínky ve zpravodaji zohlednit a o dalších budeme diskutovat při přípravě příštího ročníku. Bude zapotřebí dobře promyslet tištěnou a elektronickou verzi zpravodaje. Elektronická verze dává větší možnost poskytovat aktuální informace a není omezena rozsahem. Zatím elektronickou verzi více využívají spíše větší knihovny (i mimo region), ale

vzhledem k postupující internetizaci malých knihoven se to v určitém časovém horizontu může změnit.

Děkuji za všechna hezká slova, která jste na adresu našeho společného zpravodaje napsali. Těším se, že se na stránkách zpravodaje budeme stále více setkávat s Vašimi názory, náměty a informacemi o Vašich knihovnách.

Přeji všem knihovníkům (a pochopitelně i našim čtenářům) co nejvíce pěkného čtení, které zpříjemní dlouhé zimní večery a posílí dobrou náladu i ve všedních dnech.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>